

Raadsavond	5-11-2025
Zaaknummer	831532
Portefeuillehouder	Nick van Egmond
Vorbereid door	Ruimte & Sociaal
Onderwerp	Integraal Huisvestingsplan (IHP)

Beslispunten

1. Het integraal huisvestingsplan (IHP) Kaag en Braassem vast te stellen als richtinggevend kader

Wat willen we bereiken

Het IHP als instrument gebruiken voor een integrale aanpak onderwijshuisvesting, samen met het onderwijs en de kinderopvang

Samenvatting

De afgelopen jaren heeft de gemeente Kaag en Braassem al veel geïnvesteerd in Integrale Kind Centra (IKC). Het streven is om in elke (grote) kern onderwijs aan te bieden in de vorm van een IKC. We werken hiervoor nauw samen met schoolbesturen (SSBA, Wijdevenen) en kinderopvang (Kindkracht en Floreokids) vanuit de visie dat we willen doen wat goed is voor kinderen en hun leerprestaties. Een kwalitatief hoogwaardige werkomgeving voor (onderwijzend) personeel is daarin een belangrijke component.

Het Integraal Huisvestingsplan voor Onderwijs (IHP) bouwt voort op de ingeslagen weg en zorgt ervoor dat wat we nu al doen ook juridisch, financieel en procedureel goed is vastgelegd. In het IHP wordt toegelicht wie waarvoor verantwoordelijk is en hoe we met elkaar omgaan. Het beschrijft de rolverdeling tijdens de voorbereiding en bouw van een nieuw gebouw of een ingrijpende verbouwing maar ook tijdens de gebruiksfase van een IKC. Het IHP maakt op hoofdlijnen inzichtelijk wanneer welke investeringen nodig zijn. In het IHP worden echter geen oplossingen op projectniveau geboden, maar wordt wel duidelijk of en wanneer welke acties nodig zijn om geconstateerde knelpunten op projectniveau aan te pakken.

Inleiding

De gemeente Kaag en Braassem werkt vanuit haar wettelijke zorgplicht aan toekomstbestendige onderwijshuisvesting. De afgelopen jaren zijn er allerlei ontwikkelingen die hun impact hebben op de onderwijshuisvesting. Denk aan landelijke ontwikkelingen, maar ook aan regionale en lokale ontwikkelingen zoals de bouw van nieuwe woonwijken die zorgen voor een sterke groei van het aantal leerlingen in de kernen Roelofarendsveen, Oude Wetering en Leimuiden, samenwerking tussen basisscholen, de jeugdzorg en de kinderopvang, heroriëntering op het gemeentelijke vastgoed, accommodatiebeleid, en inspanningen rondom lokaal klimaatbeleid. Om deze ontwikkelingen planmatig aan te pakken heeft de gemeente samen met de schoolbesturen en kinderopvang een Integraal Huisvestingsplan (IHP) opgesteld. Het IHP is een instrument om gezamenlijk en tijdig te anticiperen op complexe ontwikkelingen. Het IHP dient daarbij als juridisch kader voor de (investerings)beslissingen op het gebied van de huisvesting voor scholen en kinderopvang.

Argumenten

1. Het IHP bestendigt de afspraken tussen gemeente en onderwijspartners rond de bouw van IKC's
De gemeente Kaag en Braassem investeert veel in IKC's gericht op kinderen in de leeftijd van 0 tot 13 jaar. We werken hierbij nauw samen met de schoolbesturen (SSBA, Wijdevenen) onderwijs en de kinderopvang (Kindkracht, Floreokids). De gemeente heeft een taak om in adequate onderwijshuisvesting te voorzien en de schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor beheer en exploitatie. In het IHP staat wie waarvoor verantwoordelijk is en hoe we met elkaar omgaan.

2. Met het IHP kunnen partijen beter anticiperen op knelpunten in onderwijshuisvesting
Het is in ons gezamenlijk belang om inzicht te krijgen in het verloop van het aantal leerlingen en de praktische en financiële consequenties bij (met name) de snelle groei van het aantal leerlingen. Het IHP biedt dit inzicht. Per IKC wordt inzichtelijk of, en welke uitdagingen er zijn. Hierbij staat de vraag of er voldoende capaciteit is voor het aantal (verwachte) leerlingen centraal. In het IHP worden geen oplossingen op IKC-projectniveau geboden, maar wordt wel duidelijk wanneer welke acties nodig zijn. Concreet gaat het de komende jaren vooral om knelpunten bij de Kaskade (Roelofarendsveen) en De Lei (Leimuiden).

3. Op basis van het IHP is er zicht op de financiële consequenties
Bij uitbreiding (of ingrijpende verbouwingen) financiert de gemeente de bouw- en ontwikkelkosten. In het IHP brengt de financiële consequenties daarvan in beeld. Dat biedt langjarig inzicht wanneer investeringen nodig zijn om voldoende capaciteit te realiseren.

4. Het IHP geeft nadere invulling aan het raadsbesluit rond de ontwikkeling van Braassemerland
In het raadsbesluit van 29 september j.l. heeft de gemeenteraad het college gevraagd om een Omgevingsplan voor te bereiden en in procedure te brengen waarin rekening gehouden is met een verdichting en de bouw van aanvullende voorzieningen zoals een nieuw IKC in Braassemerland. Het IHP is in lijn met dit raadsbesluit. Voor het IHP is een leerlingenprognose opgesteld waarin de verdichting van Braassemerland is meegenomen. Op basis van het raadsbesluit van 29 september en het IHP gaan schoolbestuur, kinderopvang en gemeente in gesprek met de VOF Braassemerland om de locatie van een nieuw IKC nader te verkennen en uit te werken. De gemeenteraad zal later gevraagd worden om een besluit te nemen over de financiering van het nieuwe IKC voorafgaand aan de voorbereidingen en de daadwerkelijke bouw.

Kanttekeningen

1. De voortgang van de woningbouw is onvoorspelbaar

De leerlingenprognose is een belangrijk instrument om zicht te krijgen op de groei of daling van het aantal leerlingen. De basis daarvan is de planlijst (of woningbouwmonitor) met actuele

woningbouwplannen die door de gemeente jaarlijks bijgehouden wordt. De planlijst is echter onderhevig aan fluctuaties die samenhangen met conjunctuur maar soms ook met andere onvoorziene omstandigheden waardoor plannen niet doorgaan of soms juist in een stroomversnelling komen. De gemeente geeft met het vaststellen van het IHP ook prioriteit aan het actualiseren en aanscherpen van de planlijst om te zorgen voor een betrouwbare leerlingenprognose.

2. De leerlingenprognose is geen garantie voor zicht op daadwerkelijke groei

In het IHP is beschreven dat de gemeente jaarlijks een update van de leerlingenprognose opstelt. De leerlingenprognose is immers een belangrijk instrument om zicht te krijgen op de groei van het aantal leerlingen en de eventuele knelpunten die gaan ontstaan in de capaciteit van de huisvesting. Bij het opstellen van die prognose worden allerlei aannames gedaan ten aanzien van de verwachte woningbouwproductie, maar ook landelijke demografische trends spelen daarin een rol. Van jaar-tot-jaar kunnen die aannames echter behoorlijk afwijken. De prognose biedt daarom geen volledige zekerheid en is slechts een instrument om meer inzicht te krijgen in de richting (groei of afname). Partijen zullen hoe dan ook met elkaar de daadwerkelijke groei van het aantal leerlingen en mogelijke knelpunten tijdig moeten signaleren.

Risico's

Het IHP is een instrument om meer inzicht te krijgen in knelpunten rond onderwijshuisvesting. In het rapport wordt in het hoofdstuk "Oplossingsrichtingen" per knelpunt een advies gegeven. Het gaat hier om een voorlopige oplossingsrichting. Per knelpunt moet aan een definitieve oplossing gewerkt worden waarbij een integrale afweging tussen kwaliteit, technische haalbaarheid, budget en kosten gemaakt moet worden. Oplossingen voor knelpunten worden voor ieder IKC apart ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

De projectgroep voor de Kaskade zal in eerste instantie moeten gaan zoeken naar een oplossing op korte termijn in de vorm van tijdelijke huisvesting. Hierbij zal ook de optie onderzocht worden om het Pastoor Onelplein te gebruiken nadat de kinderen verhuisd zijn naar het nieuwe Kineo (na zomer 2027). Ook voor De Lei wordt een tekort aan capaciteit verwacht. Hiervoor zal, naast de optie van een interne verbouwing, onderzocht worden of gebruik gemaakt kan worden van het overschot aan ruimte in het gebouw van Het Woud (Rijnsaterwoude).

Duurzaamheid

Duurzaamheid is een expliciet onderdeel van het IHP. Gemeente en onderwijspartners hebben in het IHP vastgelegd dat we aan de voorkant willen investeren in energiezuinige gebouwen. Voor de gemeente is de basis de wettelijke norm, zijnde BENG. Wij zijn echter bereid om samen met de onderwijspartners te werken aan ENG (Energie-neutraal) met bijbehorende normen. De gemeente besteedt meer aandacht aan duurzaamheid dan dat er middelen in het gemeentefonds zijn toegevoegd voor duurzame onderwijshuisvesting. We bouwen tenslotte nu IKC's voor de komende 50 jaar. We anticiperen daarom al op huidige en komende wetgeving om zo duurzaam en dus ook circulair te bouwen. Zoals gezegd onder de afspraak en voorwaarde dit samen te doen met de gebruikers. Mocht dit in een concrete situatie toch niet lukken, dan blijft voor de gemeente de actuele wettelijke norm het uitgangspunt, zoals nu BENG.

Participatie en inspraak

Het IHP is opgesteld door adviesbureau ICS. In het proces zijn twee werksessies opgenomen met bestuurders van de onderwijspartners (de twee schoolbesturen en de twee kinderopvang organisaties) en de gemeente. Het nu voorliggende document is opgesteld in nauwe samenwerking met de onderwijspartners.

Financiële consequenties

Dit voorstel is bedoeld om het IHP als instrument vast te stellen en daarmee de integrale aanpak om te anticiperen op complexe ontwikkelingen. Het IHP biedt inzicht in de financiële consequenties op langere termijn. In de dekking van deze consequenties is nog niet volledig voorzien.

Per project wordt aan de raad gevraagd om de nodige middelen beschikbaar te stellen, inclusief een dekkingsvoorstel.

Voorbereidingen op korte termijn starten (2026)

Er zijn voorbereidende werkzaamheden voorzien in 2026 voor de onderwijshuisvesting in Roelofarendsveen (Kaskade) en Leimuiden (De Lei). De gemeenteraad heeft eind 2023 voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld voor onderwijshuisvesting, naar aanleiding van de forse groei in Roelofarendsveen. De voorbereidingsuitgaven 2026 voor Roelofarendsveen en Leimuiden, passen binnen dat krediet.

Regio

Het gaat om een lokaal plan.

Evaluatie

Zolang de gemeente ambitieuze (nieuw-)bouwplannen heeft, wordt jaarlijks de leerlingenprognose geactualiseerd. In het begin van het kalenderjaar, halverwege het schooljaar, bekijken we samen met de onderwijspartners of het meerjarenperspectief bijstelling behoeft.

Roelofarendsveen, 21-10-2025

Burgemeester en wethouders van Kaag en Braassem,

de gemeentesecretaris,

J.J. Démoed

de burgemeester,

A. Heijstee-Bolt

Bijlagen behorend bij het voorstel

- IHP